

Azərbaycanda ilk bal meşəsi salınıb

"Yaşıl ürək". Azərbaycanın ən iri neft, qaz və ixrac layihələrinin operatoru olan bp şirkətinin öz tərəfdaşları ilə birlikdə ölkəmizdə həyata keçirdiyi sosial proqramlardan biri belə adlanır.

"Yaşıl ürək" torpaq eroziyasının və səhrələşmənin qarşısını almaqla karbon emissiyalarını azaltmağa yönəlmiş ikitərəfli ekoloji layihədir. Layihə çərçivəsində görüləcək işlər 251 min yeni ağacın əkilməsini və birinci mərhələdə Samuxda daha əvvəl əkilməmiş 110 min ağaca qulluq edilməsini nəzərdə tutur. Bundan əlavə, Qobustan rayonunda seçilmiş bir hektar ərazidə suya qənaət edən avadanlıqdan və qabaqcıl əkin üsulundan istifadə olunmaqla innovativ yaşıllaşdırma sistemi yaradılacaq. Layihə çərçivəsində indiyə kimi Samux, Şəmkir və Qobustan rayonlarında on minlərlə ağac əkilib.

Əslində, "Yaşıl ürək" bp-nin digər bir sosial layihəsindən - "Şirin qızıl"dan ayrılmazdır. Belə ki, bp həmçinin dörd ildən çoxdur iki mərhələdə "Şirin qızıl" adlı layihə həyata keçirib. Nəticədə 6 rayonda 530 ailə öz şəxsi arıçılıq biznesinə başlayıb. Bu layihənin bir növ davamı olaraq arıçılıq təsərrüfatlarına yaxın ərazidə Azərbaycanın ilk "nektar meşəsi" salınıb.

Keçən ilin payızında bp-nin təşkilatçılığı ilə Samux rayonunda səfərdə olan jurnalistlər bu meşələri əyani görmək üçün də imkan qazandılar. "Yaşıl ürək" layihəsinin meneceri Vüqar Bəşirov bu barədə də məlumat verərək dedi:

- 2019-cu ilin ikinci yarısından arı ailələrinin saxlandığı ərazilərə yaxın yerlərdə ağaclar əkməyə başladım. Yem bazası olan bu meşə massivindəki ağacların hamısı nektarverəndir. Akasiya, ağcaqayın, badam, xaricdə "bal ağacı" kimi tanınan evodiya ağacları əkdik. Deyim ki, evodiyanın çiçəkləmə prosesi avqust-sentyabr aylarına qədər davam edir. Bu da arıların qidalanması üçün çox əlverişlidir.

Təkcə Samuxda 110 min ağac əkilib. Rayonun torpaq və iqlim şəraiti nə-

zərə alınaraq ağacların suvarılması üçün infrastruktur da yaradılır. Bu məqsədlə istifadəsiz qalmış üç artezian quyusu bərpa edilib. Ümumilikdə isə "Yaşıl ürək" və "Şirin qızıl" layihələri çərçivəsində indiyədək Qobustanda min ağac əkilib. Samuxda və Şəmkirdə ağacların əkildiyi sahələr isə ümumilikdə 315 hektar təşkil edir.

"Şirin qızıl" layihəsi arıçılıq sahəsində ailə biznesləri yaratmaqla və ölkədə ilk dəfə olaraq "bal meşəsi" salmaqla icmalarda dayanıqlı gəlir imkanlarının artırılması məqsədini daşıyır. İki mərhələdə həyata keçirilən layihə 2017-ci ilin martından 2018-ci ilin martınadək (bir il) və 2017-ci ilin dekabrından 2021-ci ilin yanvarınadək (üç il) davam edib.

"Şirin qızıl" artıq neçə-neçə ailənin dolanışığını yaxşılaşdırıb və hazırda onlara gəlir gətirməkdədir.

Layihə birinci mərhələdə Yevlax, Goranboy, Samux və Şəmkir rayonlarında 100-dən çox ailəni əhatə edib. Növbəti mərhələdə bu rayonların sırasına Tovuz və Ağstafa da qoşulub. Bu mərhələdə adıçəkilən 6 rayonda daha 400-dən çox ailə arıçılıqla məşğul olmağa başlayıb.

Beləliklə, 2017-2020-ci illər ərzində Yevlax, Goranboy, Samux, Şəmkir, Ağstafa və Tovuz rayonlarından seçilmiş 530 ailənin öz şəxsi arıçılıq biznesinə başlaması və onu idarə etməsi üçün lazımı resurslar verilib.

Arıçılar öz uğur hekayələrini həvəslə danışdılar. Samux rayonunun Nəbiəğalı kəndinin sakini Bəhram Xəlilov işə 10 arı pətəyi ilə başlayıb. Əvvəllər kənd məktəbinin müəllimi olan ağsaqqal bp-nin layihəsinə qoşulanda artıq pensiyaya çıxmışdı. Odur ki, şirkətin bu kəndə də gətirdiyi layihə üreyindən xəbər verdi. İndiyədək arıçılıqla heç bir əlaqəsi olmasa da, başladığı iş uğurlu alındı. Hazırda 18 pətəyi var.

- Süzdüyüm balı satmaq üçün bazara çıxmıram, - deyir. - Yaxşı məhsulun alıcısı özü onun dalınca gələr. Odur ki, mən də "Şirin qızıl"ımı elə həyətimdəcə satıram.

Bəhram kişi həm də ondan məmnundur ki, bu sahəyə bağlanandan bəri səhhəti xeyli yaxşılaşıb, iş-güc, təmiz havada olmaq onun sağlamlıq durumundakı problemləri aradan qaldırıb.

Layihənin hər iki mərhələsində kəndlilərə ümumilikdə 6 mindən çox arı qutusu verilib. Arılardan keyfiyyətli bal almaq üçün isə bu yerlərin təbiəti bol imkanlar yaradır. Sözügedən ərazilərin bir yanında pambıq tarlaları və yonca sahələri, yazda çiçəkləyən, payızda ləziz bar verən ağaclar, gül-çiçəkli düzlər və yamaclar, Tuqay meşələri... Üstəlik də bu layihəyə dəstək olaraq salınan meşə - Azərbaycanın ilk "bal ormanı"...

Onu da qeyd edək ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin və bp-nin

rəhbər işçiləri dəfələrlə birlikdə "Yaşıl ürək" meşə sahələrində olub, əraziyə baxış keçirib, eləcə də burada yeni ağaclar əkiblər. Məsələn, keçən ilin may ayında ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev və bp-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz "Yaşıl ürək" meşəsinə səfər ediblər. Onlar birlikdə Samux rayonunun Çobanabdalı kəndində yerləşən meşəyə baxış keçirib, layihənin gedişi ilə ətraflı tanış olub və sahədə 100 pavloniya ağacı əkiblər.

bp-nin Xəzər regionu üzrə vitse-prezidenti Bəxtiyar Aslanbəyli layihə haqqında belə deyib: "Biz fəaliyyət göstərdiyimiz bölgələrdəki icmalarda insanlara dayanıqlı mənfəət və faydalar gətirməyimizlə fəxr edirik. "Şirin qızıl" layihəsində qarşıya qoyduğumuz məqsədlər tam həyata keçirilib - kənd icmalarında insanlar üçün gəlir imkanları açılıb və yeni bacarıqlar yaradılıb. Həmçinin çox məmnunluq ki, bu layihə ölkədə ağacəkmə və yeni meşələrsalma hərəkətinə əhəmiyyətli töhfə verib. İnanırıq ki, layihə çərçivəsində yaradılmış "bal meşəsi" həm arıçılıq üçün bir nektar mənbəyi olaraq, həm də yaşıl təbiət və təmiz ekologiyaya dəyərli dəstək kimi uzun illər boyu yerli icmalara xidmət edəcək".

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*